

**Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond**

Eesti tuleviku heaks

Projekti nimi: **VANA-VIGALA PÕHIKOOLI REKONSTRUEERIMINE**

Asukoht: **Vana-Vigala küla, Vigala vald, Rapla maakond**

Projekti algus: **29.04.2009**

Projekti lõpp: **31.07.2010**

Ehitustöid teostab: **FACIO E HITUSE AS**

Struktuuritoetuse suurus on (koos avaliku sektori vahenditega, sisaldab km 18%):
7 538 924 krooni

Struktuuritoetus on eraldatud Euroopa Regionaalarengu fondist, kohalike avalike teenuste arendamise 2007-2013 programmi kaudu.

SISEMINISTEERIUM
Estonian Ministry of the Interior

EAS
Enterprise Estonia

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

ERF üldeesmärk on toetada majandustegevuse- ja infrastruktuuride arendamist. Fondist toetatakse:

- investeeringuid tootmisesse, suurendamaks või säilitamaks töökohtade arvu (investeeringud, subsiidiumid laenuintresside osaliseks katmiseks, laenu väikeettevõtetele);
- infrastruktuuri ehitamist või moderniseerimist (transport, telekommunikatsioon, energia);
- kohalikku initsiatiivi ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arengut;
- nõustamis-, turu-uuringute ja juhtimisteenuseid;
- innovatsiooni ja tehnoloogiasiiiret;
- kapitaliturgudele juurdepääsu parandamist (laenugarantiid, omakapitali tõstmise);
- kapitalitoetusi;
- töäjõuturu ja inimressursside arendamisega seotud teaduse ja tehnoloogia arendamist;
- projektide ettevalmistamist, järelevalvet ja hindamist;
- sihtala 1 regioonides investeeringuid haridus- ja tervishoiusüsteemi;
- investeeringuid keskkonnakaitsesse (vee- ja jäätmemajandus).

Hetkeolukorra ja probleemide kirjeldus, mida antud projekt aitab lahendada.

Vana-Vigala Põhikool asub Rapla maakonnas Vigala vallas 1775.a rajatud mõisahoones ja kuulub kohalikule omavalitsusele. Tegemist on muinsuskaitse aluse objektina, registri nr 15380, mis kuulub Eesti Vabariigi riikliku kaitse all olevate arhitektuurimälestiste nimistusse all olevas Vana-Vigala mõisas. 1905.a revolutsioonisündmuste käigus sai mõis tunduvalt kannatada rüüstamiste ja põletamise tagajärjel.

Põhikool on seal tegutsenud alates 1976.aastast, mil põllutöökool sealt välja kolis, algselt algkoolina, hiljem põhikoolina. Kooli arenedes on panustatud nii kvaliteetse kaadri olemasolusse kui laiendatud oma võimalusi erinevate tegevuste näol. Alates 2003.oktoobrist tegutseb Vana-Vigala Põhikooli juures struktuuriüksusena õpilaskodu. Õpilaskodu on eelkõige mõeldud õpilastele, kelle kodune olukord on sotsiaalselt keeruline ning kelle perekond ei suuda neile tagada kolikohustuse täitmist ning toetust ja abi õppetöös. Lisaks tavaõppele on kooli juurde loodud spetsiaalsed 7.-9. klassid kasvatusraskustega noortele ning õhtuse õppevormina koolikohustusliku ea ületanud (vanem kui 17) noorte 8.-9. klassid. Mõlema õppevormi puhul toimub koostöö Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooliga, mille ruumides toimuvad enamus ainetundidest ning kus vanemad õpilased saavad kutsealase eelkoolituse.

Lisaks haridusasutusele on Vana-Vigala mõisahoone koos oma mõisapargiga Vigala valla atraktiivsemaid ning külastatavaimaid turismiobjekte (vaatamisväärsusena, mitte teenuse osutajana). Vana-Vigala Põhikool kuulub Eesti Mõisakoolide Ühendusse, kellega koostöös osaletakse üleriigilises projektis "Unustatud mõisad". Projekti raames korraldatakse suvisel koolivaheajal ühiseid turismipäevi, mis tõstavad kooli tuntust mõisakoolina, suurendab piirkonna külastajate hulka ning avardab kooli kasutamismõimalust õppeperioodi välisel ajal.

Viimaste aastate jooksul on põhikoolist kui mõisast tekkinud piirkonnas oluline kultuuripunkt, kus viiakse läbi kvaliteetseid kontserte (nt Rapla kirikumuusika festivali raames) ja esinemisi, toimuvad valla esindusüritused. Samuti on kooli juurde

tekkinud eesti kultuuripärandit edasi kandev huviringide ja vabaihenduste võrgustik, kes väljaspool õppeaega viivad läbi mitmeid lastele ja noortele suunatud üritusi ja tegevusi (folkloorilaagrid, laululaagrid, jms).

Kahjuks on kooli hoone (mõisa) tehniline seisukord halb, aastate jooksul amortiseerunud ning kohati lausa avariiotlik. Mõisahoone seisukorda on uurinud OÜ Arhitektuuribüroo Kapiteel, eesotsas arhitekt Jaan Jõgiga, kes 2004.a koostas uuringu "Vana-Vigala mõisa peahoone. Muinsuskaitse eritingimused." Toetuses selle uuringule on teostatud kõik järgnevad restaureerimisprojektide põhiprojektid.

Jõgi toob oma uuringus välja asjaolu, et 1980-ndatel katuse restaureerimise käigus vahetati välja küll katusekivid, kuid korrastamata jäid kõik kandekonstruksioonid, mis juba tollal olid osaliselt kahjustatud. Tolleaegne ehituskultuur on olnud ebakvaliteetne ja praeguseks on kivid hakanud pragunema, eelkõige liitekohtades, räästaste, korstnate juures.

Tänaseks on vahelagede ja katuse kandekonstruksioonil kokku 10 silmaga nähtavat suuremat kahjustuskohta. Nende põhjuseks on olnud pikaajalised katuse läbijooksust tingitud vesi ja niiskus, mis omakorda on toonud kaasa konstruksioonide mädanemise. Suur läbijooks on olnud saali lae kohal, kus 11-st laetalast on kahjustatud lausa 6. Kõige halvemas olukorras on hoone tagaküljes paikneva klassiruumi laetalad. Kahjustusi esineb veel katusekonstruksioonide elementidel), teistel laetaladel. Katusekonstruksiooni kahjustused pole otseselt avariiotlikud. Sama ei saa väita aga vahelae talade kahjustuste kohta, kuna need on väga halvas tehnilises seisukorras. Eriti ohtlikuks teeb asjaolu see, et vahelae taladele toetub omakorda katuse toolvärk ning tala purunemisel võib tekkida ahelpurunemine.

Halvas seisundis on ka pööningul olevad külgseinad ja viiluseinad. Suureks ohullikaks on ka pööningule kuhjatud ehituspraht ja koli. Vihmavete äravool katusele on väga halvas seisukorras ning hoone tagaküljel see puudub üldse. (Muinsuskaitse eritingimused)

Tehniliselt halvas seisukorras on ka hoone tagatiibade väljavajumine ja sellest tingituna praod seintes. Samuti esineb hoonel esimese korruse seinte niiskumist kapillaarvee tõttu. Sellest tingituna ja lisaks katkise vihmaveesüsteemile esineb sokliosas krohvi lagunemist ja määrdumist ning seina ja karniisikrohvi ära kukkumist. Kõige rohkem lagunenu on hoone tagafassaad, kus on ka ulatuslikult kinnimüüritud aknaavasid. Olemasolevad aknaplekid on amortiseerunud, välisuste ees olevad astmekivid lagunenu või puudu. Hoone aknad on amortiseerunud v.a hiljuti esifassaadil osaliselt restaureeritud aknad. Samuti on aastaid tagasi muudetud nende kuju või asukohta, mistõttu ei vasta nad muinsuskaitse nõuetele.

Hoone olemasolev küttesüsteem on ülevalt pealevooluga ja alt äravooluga kahetoru-küttesüsteem, malmribiradiaatoritega ja amortiseerunud terastorudega. Kuna küttesüsteemil puuduvad termostaatventiilid ja tasakaalustusventiilid, siis pole võimalik täpsemalt reguleerida iga ruumi sisetemperatuuri. Torustikud on suures osas seinte sisse süvistatud. Pööningul ja 1.korruse põrandas paiknevad torustikud on halva soojusisolatsiooniga. Malmradiatorid vajaksid põhjalikku puhastamist ja ribide arvu korrigeerimist, otstarbekam ja odavam on nad asendada uute ribiradiaatoritega.

Projekti tegevused

Vana-Vigala rekonstrueerimise projekti käigus viiakse hoone tehnilisse vastavusse haridusasutusele esitatud nõuetega ning muinsuskaitse eritingimustega Projekti tulemusena lahendatakse komplekselt energiasäästu ja tervisekaitse nõuetega seonduvad probleemid.

Likvideeritakse hoone avariiline ja ohtlik olukord (talad, vahelaed), pööning puhastatakse ehitusprahist, taastatakse mõisa katuse enne 1905.a ajalooline väljanägemine, mis tõstab hoone arhitektuurilist väärtust ja vastab esialgsele identiteedile.

Projekti raames restaureeritakse ja osaliselt vahetatakse hoone aknad ja ukSED (tööd on alustatud 2007.a.), mille tulemusena paraneb hoone soojapidavus ja tagatakse akende ohutus õpilastele ja personalile.

Projekti käigus puhastatakse ja krohvatakse üle hoone fassaad, millega tagatakse hoone esteetiline välimus ja kaitstakse hoone piirdekonstruktsioone.

Rekonstrueeritakse hoone küttesüsteem, mis on praegusel kujul avariohtlik. Kuna süsteem on ülalt jaotusega, siis veeavarii korral on tagajärjed ohtlikud kogu hoonele. Kütte peab kindlustama vajaliku temperatuuri kõikides ruumides. Kütte töötamine peab olema ökonoomne, võimaldades sisetemperatuuri ruumikohase reguleerimise küttekehadele paigaldatavate termostaatidega. Olemasolev ülevalt pealevooluga ja alt äravooluga kahetoru- küttesüsteem ehitatakse ümber ülevalt jaotusega kahetorusüsteemiks, mille püstikutele paigaldatakse küttevee hüdraulilise tasakaalustamise jaoks tasakaalustusventiilid. Radiaatoritele paigaldatakse termostaatventiilid koos termostaatidega. Torustike ja radiaatorite paigaldamisel tuleb maksimaalselt arvestada hoone muinsuskaitse väärtust. Pärast torutööde lõppemist tuleb teha vastavad taastusremonttööd siseviimistluse osas.

Projekti eesmärgiks on Vana-Vigala mõisa hoones tegutseva Vana-Vigala põhikooli arendamine kaasaegse õpikeskkonnaga ja majanduslikult efektiivselt toimivaks asutuseks, parendades maapiirkonna inimeste elukvaliteeti ja tagades neile olemasolevad töökohad

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Vana-Vigala põhikool mõisakoolina omab kahte olulist väärtust – mitmekesiste võimalustega haridusasutus ja ajaloo- ning kultuuriväärtuslik turismiobjekt. Kandes kahte rolli, on oluline, et need oleksid omavahel tasakaalustatud ja täiendaksid teineteist, mitte ei tekitaks oma funktsioonide täitmisel vastuolu. Antud projekt aitab kaasa mõlema rolli, haridusasutuse ning muinsuskaitseobjekti, kvaliteedi parendamisele ja klientidele ohtuks tegemisele.

Tulemus

Rekonstrueeritud on hoone fassaad koos avatäidetega; vahelaed ja katus koos tehnosüsteemidega ning hoone keskküttesüsteem. Rekonstrueerimise tulemusel muutub hoone soojapidavamaks, väheneb otseselt kütmisele kuluva energia maht. Sellega kaasneb hoone majanduskulude kokkuhoid. Rekonstrueeritud hoone vastab Päästeameti nõuetele ega ole enam ohtlik seal töötavatele ja õppivatele inimestele. Parenenud ilmega õppeasutus vastab muinsuskaitse nõuetele ning aitab säilitada Eesti arhitektuuri- ja kultuuriajalugu.